

Dialog jako cesta

„Dialog na cestě“ je zvláštní téma. Na první pohled je to něco vnitřně rozporného: dialog sám je přece cestou, dokonce přinejmenším dvojitou a nejčastěji mnohočetnou cestou, jak si ještě ukážeme. A jak by sama cesta mohla být „na cestě“? – K tomu ještě musíme náležitě rozlišovat cestu jako něco, co tu je „dáno“ (např. dálnice, silnice, polní cesta, stezka atd.), a potom cestu jako událost, jako dění, jako cestování. Zatímco „cesty“ v prvním smyslu vždycky někam vedou (ať už to víme nebo ještě ne), cesta v druhém smyslu je větší nebo menší dobrodružství, o kterém nevíme, kde a kdy skončí (někdy se prostě můžeme zastavit, a tím naše dobrodružství skončí, ale jindy to tak jednoduše nejde). Dialog je „cestou“ nevyšlapanou; pokud někdo slibuje, že nás naučí, jak vycházet s lidmi a jak si mezi nimi dělat přátele, neslibuje nám žádné „umění dialogu“, nýbrž jen určité techniky mezilidského provozu (někdy dokonce jen manipulaci, lidí nedůstojnou). Ani z nějakého zdařilého dialogu těch druhých si nemůžeme udělat vzor k přesnému napodobení (jako to dělají šachisté, když se „učí“ přehráváním mistrovských partií, aby si zapamatovali určité taktiky); nicméně porozumět takovému dialogu těch druhých může být velmi inspirující. Do dialogu musí každý z nás vstoupit jako do jedinečné situace a jedinečné události, na kterou nikdo z jejích účastníků nemá „patent“, a to i když je třeba sebelépe připraven. Obyčejný rozhovor proběhne, aniž by se přitom muselo něco podstatného přihodit. V dialogu – ovšem pokud se vsutku zdaří – se vždycky něco stane, k čemu by bez tohoto dialogu nedošlo. Právě proto je každý dialog v něčem blízky čemusi takřka živému, je s čímsi živým velmi úzce spjat (ostatně jako každé rozmlouvání a promlouvání, každý LOGOS).

(Písek, 050911-2.)

[Příprava na rozhovor s výsledným názvem *O hledání pravdy a dialogu na cestě*.
V databázi pod číslem 1523. Pozn. red.]